

Desenvolupament d'Aplicacions de Dades Massives

Codi: 104358

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503758 Enginyeria de Dades	OB	3	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Antonio Espinosa Morales

Correu electrònic: AntonioMiguel.Espinosa@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent extern a la UAB

Carlos Montemuiño

Ramon Grau

Prerequisits

Encara que no hi ha prerequisits formalment establerts i és responsabilitat de la pròpia assignatura proporcionar als i les alumnes un mitjà per adquirir els coneixements descrits a l'apartat de continguts de l'assignatura. És recomanable: un bon coneixement de programació, del funcionament d'un computador, del sistema operatiu a nivell d'usuari programador i dels sistemes de bases de dades relacionals i no relacionals

Objectius

L'objectiu d'aquesta assignatura és conèixer els conceptes fonamentals dels Sistemes distribuïts i paradigmes de processament massiu de dades. Models de programació per aplicacions de processament "batch", en memòria i en "streaming". Arquitectura d'aplicacions comunes (Lambda, Kappa,...). Integritat, accessibilitat, fiabilitat, consistència i seguretat en el processament de dades a gran escala.

Integració d'aplicacions i infraestructures massives: mecanismes de fiabilitat i escalabilitat.

Competències

- Concebre, dissenyar i implementar aplicacions eficients per a l'anàlisi i la gestió de dades massives.
- Concebre, dissenyar i implementar sistemes d'emmagatzematge de dades de forma eficient i segura.
- Planificar i gestionar el temps i els recursos disponibles.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar tècniques per automatitzar la resposta de les aplicacions a situacions dinàmiques (fiabilitat, escalabilitat, emergències...).
2. Desenvolupar aplicacions que processin dades a gran escala utilitzant paradigmes batch i streaming.
3. Planificar i gestionar el temps i els recursos disponibles.
4. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Continguts

1. Introducció a les aplicacions massives de dades
2. Conceptes fonamentals del tractament de dades en entorns massius: fiabilitat, escalabilitat, sostenibilitat. Models de dades i llenguatges de consulta. Formats de codificació de la informació
3. Gestió de grans volums de dades. Data warehousing. Principis dels sistemes Data warehousing, Business intelligence, modelització multidimensional, operadors OLAP, esquema en estrella, procés ETL
4. Aplicacions amb grans volums de dades amb eines Apache. Introducció a les eines i ecosistema Apache Hadoop. Processos ETL, tipus de dades, conceptes d'agregació de dades amb parelles clau-valor per resoldre consultes. Introducció a Apache Spark per a processar grans volums de dades. Transformacions i accions, funcions lambda i gestió de workflows de processament de dades.

Metodologia

En el desenvolupament de l'assignatura es podran diferenciar quatre tipus d'activitats docents:

- Clases teòriques: exposició de la part teòrica de cada tema del programa. L'estructura típica d'una classe d'aquest tipus serà la següent: en primer lloc es farà una introducció on es presentaran breument els objectius de l'exposició i els continguts a tractar. A continuació es desgranaran els continguts objecte d'estudi, incloent exposicions narratives, desenvolupaments formals que proporcionin els fonaments teòrics, i intercalant exemples, que il·lustrin l'aplicació dels continguts exposats. Finalment, el/la professor/a exposarà les conclusions dels continguts. Durant tot el curs hi hauran avaluacions continuades de grups de temes.
- Clases pràctiques. Tots els temes aniran acompanyats d'una relació de problemes i qüestions pràctiques que l'alumne ha de resoldre. En aquest sentit, i a mida que l'alumne vagi progressant i aprofundint en els seus coneixements, aquests problemes seran poc a poc més complexos. La missió de les classes pràctiques és fer de pont entre les classes teòriques i classes en laboratori, que promourà la capacitat d'anàlisi i síntesi, el raonament crític, i que entrenarà l'estudiant en la resolució de problemes. Aquells que el/la professor/a consideri de major interès o en els que els/les alumnes trobin major dificultat seran corregits a la pissarra. Abans del començament de cada llista de problemes el/la professor/a podrà proposar una llista d'exercicis que els/les alumnes hauran de resoldre i eventualment fer un lliurament al campus virtual per ser avaluats.
- Clases al laboratori. La part pràctica dels temes teòrics quedarà completada amb sessions al laboratori, on l'alumne desenvoluparà una sèrie de programes i haurà d'intentar resoldre problemes concrets que seran publicats al començar el temari. Alguns d'aquests exercicis s'hauran d'entregar al campus virtual en les dates especificades. Les pràctiques es desenvoluparan en grups de dos o tres alumnes. Les classes inclouen 6 sessions al laboratori, de 2 hores de durada, on l'alumne realitzarà el desenvolupament dels exercicis.

Aquest plantejament del treball està orientat a promoure un aprenentatge actiu i a desenvolupar les competències de capacitat d'organització i planificació, comunicació oral i escrita, treball en equip i raonament crític. La qualitat dels exercicis realitzats, de la seva presentació i del seu funcionament es valorarà especialment.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Problemes	9	0,36	1, 3, 4
Pràctiques	12	0,48	2, 3, 4
Teoria	20	0,8	3, 4
Tipus: Autònomes			
Estudi autònom	30	1,2	3, 4
Preparació de laboratoris	32	1,28	2, 3, 4
Preparació de problemes	20	0,8	1, 3, 4

Avaluació

L'objectiu del procés d'avaluació és verificar que l'alumne ha assolit els coneixements i habilitats definits en els objectius de l'assignatura, així com les competències.

S'avaluaran quatre tipus d'activitats de manera independent on la suma ponderada d'elles donarà la nota final. Aquestes activitats són:

Teoria (T)

Resolució de les pràctiques de laboratori (PL)

Realització d'exercicis pràctics individuals (PA).

La part de Teoria (T) s'avaluarà amb dos controls parcials individuals durant tot el curs. La nota final de Teoria sortirà de la suma ponderada dels dos controls ($0.5 \cdot \text{Control 1} + 0.5 \cdot \text{Control 2}$). Hi haurà una segona oportunitat per recuperar aquesta part el dia que tenim assignat a la setmana de exàmens de juny. Es podran recuperar les parts que no hagin estat superades en els controls parcials de teoria. La nota mínima per aprovar aquesta part és $\geq 4,5$. Cada parcial ha de tenir una nota mínima de 4 per poder fer promig.

La part de Resolució de pràctiques de laboratori (PL) s'avaluarà de manera grupal. Té dos lliuraments. La nota final sortirà de la suma ponderada dels lliuraments. Per aprovar les PL la nota mínima haurà de ser $\geq 4,5$. Només hi ha una única oportunitat (no es pot recuperar aquesta part). És obligatori presentar els entregables de pràctiques per aprovar l'assignatura.

Els exercicis pràctics individuals (PA) consistiran en treballar problemes de programació molt concrets alguns d'ells relacionats amb els que es trobaran a les pràctiques de laboratori. El valor d'aquests exercicis és del 10% de la nota final i donada la seva naturalesa i objectiu no són recuperables.

La nota final de l'assignatura serà la suma ponderada de les notes de cadascuna de les quatre activitats: 60% de Teoria, 10% Resolució d'exercicis pràctics individuals i 30% de Resolució de pràctiques de laboratori. El resultat haurà de ser ≥ 5 .

En cas de no superar l'assignatura per no arribar a la puntuació mínima en algun dels apartats (Teoria o Pràctiques de Laboratori), tot i que al fer la mitjana ponderada la nota final fos igual o superior a 5 la nota que es posarà a l'expedient serà de 4,5.

En cas de que la mitjana no arribi a 5 la nota que figurarà a l'expedient serà la nota mitjana obtinguda numèricament.

Si l'alumne entrega qualsevol activitat, s'entén que es presenta a l'assignatura i serà avaluat/da. Si no entrega cap activitat, es pot considerar No evaluable.

Atorgar una qualificació de matrícula d'honor és decisió del professorat responsable de l'assignatura. La normativa de la UAB indica que les MH només es podran concedir a estudiants que hagin obtingut una qualificació final igual o superior a 9.00. Es pot atorgar fins a un 5% de MH del total d'estudiants matriculats.

Les dates d'avaluació continuada i lliurament de treballs es publicaran al campus virtual i poden estar subjectes a possibles canvis de programació per motius d'adaptació a possibles incidències; sempre s'informarà al campus virtual sobre aquests canvis ja que s'entén que el CV és el mecanisme habitual d'intercanvi d'informació entre el professorat i els/les estudiants.

Per a cada activitat d'avaluació, s'indicarà un lloc, data i hora de revisió en la que l'estudiant podrà revisar l'activitat amb el/la professor/a. En aquest context, es podran fer reclamacions sobre la nota de l'activitat, que seran avaluades pel professorat responsable de l'assignatura. Si l'estudiant no es presenta a aquesta revisió, no es revisarà posteriorment aquesta activitat.

Nota sobre plagis:

Sense perjudici d'altres mesures disciplinàries que s'estimin oportunes, i d'acord amb la normativa acadèmica vigent, les irregularitats comeses per un o una estudiant que puguin conduir a una variació de la qualificació en una activitat evaluable es qualificaran amb un zero (0). Les activitats d'avaluació qualificades d'aquesta forma i per aquest procediment no seran recuperables. Si és necessari superar qualsevol d'aquestes activitats d'avaluació per aprovar l'assignatura, aquesta assignatura quedarà suspesa directament, sense oportunitat de recuperar-la en el mateix curs. Aquestes irregularitats inclouen, entre d'altres:

la còpia total o parcial d'una pràctica, informe, o qualsevol altra activitat d'avaluació; deixar copiar; presentar un treball de grup no fet íntegrament pels i les membres del grup (aplicat a tots els i les membres, no solament als que no han treballat); presentar com a propis materials elaborats per un tercer, encara que siguin traduccions o adaptacions, i en general treballs amb elements no originals i exclusius de l'estudiant; tenir dispositius de comunicació (com telèfons mòbils, smart watches, bolígrafs amb càmera, etc.) accessibles durant les proves d'avaluació teórico-pràctiques individuals (exàmens); parlar amb companys o companyes durant les proves d'avaluació teórico-pràctiques individuals (exàmens); copiar o intentar copiar d'altres alumnes durant les proves d'avaluació teórico-pràctiques (exàmens); usar o intentar usar escrits relacionats amb la matèria durant la realització de les proves d'avaluació teórico-pràctiques (exàmens), quan aquests no hagin estat explícitament permesos.

En cas de no superar l'assignatura degut a que alguna de les activitats d'avaluació no arriba a la nota mínima requerida, la nota numèrica de l'expedient serà el valor menor entre 4.5 i la mitjana ponderada de les notes. Amb les excepcions de que s'atorgarà la qualificació de "No Avaluable" als i les estudiants que no participin en cap de les activitats d'avaluació, i de que la nota numèrica de l'expedient serà el valor menor entre 3.0 i la mitjana ponderada de les notes en cas que l'estudiant hagi comès irregularitats en un acte d'avaluació (i per tant no serà possible l'aprobat per compensació). En edicions futures d'aquesta assignatura, a l'estudiant que hagi comès irregularitats en un acte d'avaluació no se li convalidarà cap de les activitats d'avaluació realitzades.

En resum: copiar, deixar copiar o plagiar (o l'intent de) en qualsevol de les activitats d'avaluació equival a un SUSPENS, no compensable i sense convalidacions de parts de l'assignatura en cursos posteriors.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Control individual parcial 1	30%	2	0,08	1, 3, 4
Control individual parcial 2	30%	2	0,08	1, 3, 4
Lliurament pràctiques	30%	18	0,72	2, 3, 4
Resolució exercicis pràctics individuals	10%	5	0,2	1, 3, 4

Bibliografia

Designing Data intensive applications - Martin Kleppmann, O'Reilly, 2017

The Data warehouse ETL toolkit - Ralph Kimball, Joe Caserta. Wiley, 2004

Spark, the definitive guide, Big data processing made simple. Bill Chambers and Matei Zaharia, O'Reilly, 2018

Learning Spark - Lightning fast data analysis - Holden Karau, Andi Konwinski, Patrick Wendell, Matei Zaharia, O'Reilly, 2015

Beginning Scala - Layka, Vishal. Apress; 2nd ed. 2015.

Programari

Talend Open Studio for Data Integration

MongoDB

Redis

Apache Spark